

„Ker, ker nimam orglic za Ivana. Mama so jih obljubili, a ne dali — so umrli; jaz sem jih pa obljubil Ivanu, da me bo učil.“

Ivan Guštinov je nekako sramežljivo pojasnil pogodbo zastran orglic in pristavil, da jih je nazadnje odklonil. Gospica učiteljica seže v žep in da Juru 6 svetlih desetih za orglice. Juro je bil premagan. Sedaj je odgovarjal povsem dobro. V tem času so pa součenci in součenke, sledeč zgledu svoje učiteljice, skladali za nove orglice na mesto, kjer je sedel Juro, po novčiču in po desetici, kakor je kdo zmožel. Z vidnim zadovoljstvom je opazoval Juro izpred mize med sitno preizkušnjo rastoči kupček na klopi. Ko je dovršil, je bolj zletel kakor skočil v klop, pograbil denar in ga nesel Ivanu. Ta se je branil in odrival denar prijatelju.

Vsa šola se je čudila njihovi ljubezni in poštenosti.

FRAN ČRNAGOJ:

Zajčji lov.

ilo je v hudi zimi. Snega je ležalo do kolena, ko so prihajali učenci z vseh strani proti šoli.

Pa vam plane prvi v šolsko sobo z razigranim vzklikom:

„Gospod učitelj, na šolskem vrtu je pa zajec — pa še prav velik je!“

„Zajec, zajec!“ prisopiha drugi in „zajec, zajec!“ hiti tretji in četrti.

„Zajec torej? Mrcina nemarna — napravil mi je že dovolj škode! No, pa danes mu napravimo sodbo, da jo bo pomnil, dokler bo živ! Malo še potrpiamo, da bo zbrana večina učencev, potem pa napravimo tak zajčji lov, da dobimo hudodelca živega v roke!“

Po teh besedah stopim proti vrtu in res vidim tam ob zadnjem koncu vrta lepega divjega zajca, ki je že precej preplašen tekal ob žični ograji ter iskal izhoda. V svoji zajčji pozabljivosti se ni več spominjal luknje, skozi katero se je bil prikradel na vrt; in sedaj so se ga lotevale resne skrbi za njegovo svobodo.

Medtem je dohajalo vedno več učencev. In kmalu je bila zbrana dovolj velika armada, da smo si upali nad zajca. Okrog petdeset dečkov je čakalo mojega povelja.

„Fantje — zdajle pa pogum! Nikomur naj ne pade srce v hlače, ampak vsak mora biti kot cel mož na svojem mestu. Ti, Mihec, si uren in skočen — tjale na desno krilo stopi! Pa ti, Nacek, imaš tudi urne pete — postavi se na levo krilo! In ti, Jožek in Marcek in Franek —

— vi tudi niste nerodni in ste pogumni dovolj, da se ne ustrašite vsakega zajca — vi boste v sredini naše fronte. In vi drugi pa sem — pa tja!“ — In kmalu je bila črta postavljena od leve do desne strani vrtno ograje.

„Tako! Zdaj pa glejte, da ostanete v lepi črti drug poleg drugega, da vas ne bo strah! Nobeden ne sme prehitovati, nobeden zaostajati! Tako pojdemo proti onemu koncu vrta in potisnemo zajca v kot, odkoder se nam ne izmuzne. Takrat pa ga zagrabi za ušesa ali bedra — kdor prej, ta bolje! Zdaj pa naprej!“

Zajec tam doli pa je strmé in z izbuljenimi očmi ves preplašen skokotal ob ograji in se v smrtnem strahu oziral na našo črno vojsko!

„Tristo dihurjev! Kakšne zveri so to, ki tam gazijo sneg? Kaj jim je treba tega? Ali bi jim ne bilo bolje v zakurjeni šolski sobi? In ali ni še čas, da se uče, namesto da spravljajo mene v obup? Koklja jih brčni!“

In poganjal se je v višino, da v drznem skoku preskoči plot — a zaman — previsoka je bila ograja!

Dečki pa so gazili sneg, se udirali, padali, vzklikali! — vedno hitreje in vedno glasneje! To je bil smeh in vrisk! — Jaz pa za njimi kot dober vojskovodja, ki ima vso fronto pred seboj in pazi na razvoj boja, da se obkoljeni sovražnik ne izmuzne.

„Mihec in Nacek! Pazita, da se vama zajec na krilih ne izmuzne! Pa v sredini je vrzel prevelika! Strnite črto! In Jožek in Franek in Markec, pazite — pazite!“

Zajec pa je — prevzet groze — potil smrtne srage ter molil kozje molitvice!

„Dečki, zdajle pa po njem! Zgrabite ga in držite!“

Dečki zaženo indijanski krik in planejo po zajcu! Ta pa zbere vse sile in se požene v velikanskem skoku čez glave svojih preganjalcev — Franek in Markec pa se od strahu zvrneta vznak v mehki sneg!

„No — za enkrat nam je unesel pete! Obrnimo se vsi, pa ženimo zajca proti drugemu koncu vrta! Dobimo ga gotovo, če se mu ne posreči, da najde luknjo, skozi katero je prišel na vrt!“

In vršil se je pogon v enakem redu kot prvič — le hitreje in strastneje! Pa zajec se to pot izmuzne skozi vrzel črte preganjalcev in se zateče zopet na konec vrta, na katerem je bil prvič. Naša črna vojska pa neustrašena in neupehana za njim!

Zajec pa — ubogi siromak! — je bulil in bulil oči, da so mu stale iz glave kakor raku! Vse njegove molitvice in kletvice mu niso pomagale — videl je svoj konec, videl je svojo smrt in napravljal je svoj testament.

„Zdajle pa mora biti naš! Dobro pazite in junaško po njem!“

In res! Nacek ga spretno zgrabi za uhlje — zajec pa brca in se zvija in joče kot malo otroče!

Jaz vzamem zajca iz Nackovih rok, ga stisnem v naročje, in vsa mladina se v zmagoslavnem pohodu vrne z menoj v šolsko sobo.

Zajec pa je v mojem naročju vokal in vokal in brcal in se je pomiril šele, ko smo bili že v šoli. Tresel pa se je po vsem životu kot bilka na vodi.

Tisto dopoldne pa se je v šoli prevrnil ves učni red: pouk se je vršil v znamenju zajca! Prvo uro ogledovanje in vsestranska obravnavava zajca, drugo uro poglobitev in tretjo uro uporaba v spisnem izdelku!

Zajec pa je ždel mirno v kurniku, v katerega smo ga zaprli, in se je samo čudil, kaj govorimo toliko o njem — namesto da mu upihnemo luč ubogega njegovega življenja!

„Saj vem! Zdajle se menijo, kako me bodo mučili in drli na meh — o, vem — nazadnje me bodo pa vendarle požrli kakor pravi karnibali! Oh, to so zveri — ti nenasitni ljudje!“

Tako je mislil zajec sam pri sebi in vdano čakal, dokler mu ne odleti glava.

Prišla je dvanajsta ura, prišel je odmor.

„Otroci — zajca smo si ogledali po vseh pravilih, kaj pa storimo zdaj z njim?“

„I kaj? Glavo mu odsečemo!“

„Iz kože ga denemo!“

„Na meh ga oderemo!“

„Jutri ga spečemo!“

„To bo kosilo!“

Tako so hiteli učenci z odgovori drug čez drugega. Jaz pa pravim:

„Nič ne rečem — tudi meni bi se prilegla zajčja pečenka, in pravijo, da so zajčja jetrca posebno dobra. Tudi je ta-le hudodelec res zaslužil, da ga obglavimo, pa denemo iz kože. Toda zajec ni naš, on je lovčeva last. Hudo bi se pregrešili, ako bi ga pobili in se spravili nad njegovo meso. Izpustiti ga moramo!“

Z lahnim godrnanjem in z navidezno nevoljo so se končno učenci vdali, da zajca izpustimo. Preden pa se je to zgodilo, smo mu navezali na vrat v nepremočljivo platno zavito pismo, v katerega smo napisali, kako velik hudodelec je to, da je pa bil izpuščen iz naših rok popolnoma zdrav, le koz nima stavljenih.

Ko je bilo to izvršeno, se zbere vsa šolska mladina na cesti pred šolo. Jaz z zajcem v naročju in s šibo v roki, ki sem jo urezal v seči, pravim:

„Vsako zlo dejanje zasluži kazen! Tudi ta-le dolgoušec je imel hudobne namene, da obgloda in uniči vrtna drevesca, zato ne sme ostati brez kazni. Sicer je bil že strah, ki ga je danes užil, prav velik, in zanj že huđa kazen. Lahko se ga od strahu loti božjast! A vendar mu damo še eno za spomin!“

Po teh besedah dam zajca enemu izmed najkrepkejših dečkov, šibo pa drugemu in pravim:

„Ti, Nacek, se vstopi takole in drži na tleh zajca krepko za ušesa, ti, Mihec, pa primi šibo! Ko odštejem jaz „ena, dve tri“, takrat prisoliš ti, Mihec, zajcu po tistem delu telesa, kjer ima vstavljen repek, s šibo prav mastno potezo, ti, Nacek, pa zajca v tistem trenutku izpustiš!“

„Ena — dve — tri!“

Sek!

In „ha, ha, ha — ha, ha, ha — ha, haha —“ se vsiplje iz otroških grl, in tudi jaz sem se od smeha priklanjal in si brisal oči, ko sem slišal tisti presrčni otroški smeh!

Saj pa je bilo tudi res smešno! Ko je prejel zajec tako gorko „ta zadnjo“, poskoči v silnem skoku izpred nas in skokota in kobaca po mehkiem snegu kar more, da pride čimprej iz — zanj tako strašne družbe!

Ko je bil dober streljaj daleč, se ustavi in postavi na zadnje noge, pomiga z ušesi in pravi:

„Bog in sveta Majka božja — to je bilo nekaj strašnega! Takega dne pa v življenju še nisem preživel in želim, da ga nikdar več ne! — Tista divja gonja po vrtu in tisti smrtni strah vse dopoldne! — Kaj pa šele tista „ta zadnja“, ki me je pogrela od zadnjih petá pa do koncev ušes! — Vse žive dni jo bom pomnil! — Da bi mi le obližev ne bilo treba in da se mi stvar ne prisadi! — Jaz siromak! — E, kaj — kože mi pa le niso vzeli, in ti-le ljudje le niso prav take zveri, kakor sem prej mislil!“

Tako reče, pa se spusti v lahen tek, dokler se nam ne izgubi izpred oči.

Mi pa smo se vrnili v šolo ob mislih, da smo preživeli krasen šolski dan!

